

Helsingin vammaisneuvoston kokous (2/2023)

Aika: Tiistai 21.2.2023 klo 14.00–16.30.

Paikka: Kaupunginhallituksen kokoussali, kaupungintalo 3. krs.
Osoite: Pohjoisesplanadi 11–13, Helsinki.

Osallistuvat jäsenet:

Valtuustoryhmien edustajat:

Sirpa Puhakka puheenjohtaja (Vasemmisto)
Kristiina Karhos (kokouksen puheenjohtaja) varapuheenjohtaja (Vihreät)
Jari Mönkkönen (etäyhteydellä) (Kok.)
Mika Taberman (varajäsen) (SDP)
Marko Joensuu (PS)

Yhdistysten edustajat:

Taru Reinikainen Helsingin Kuuloyhdistys ry
Veera Florica Rajala Helsingin ja Uudenmaan Näkövammasryhmä ry
Markku Poikela Helsingin Invalidien Yhdistys ry
Sari Sepponen (etäyhteydellä) 2. varapj. Kehitysvammatuki 57 ry
Ari Österberg Helsingin ja Uudenmaan neuroyhdistys ry
Sirpa Halmela Pääkaupunkiseudun Hengitys ry
Mikko Remes Helsingin Reumayhdistys ry
Päivi Seila Mielenterveysyhdistys HELMI ry
Marco Guarino Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö sr
Susanna Haapala (etäyhteydellä) Kynnys ry

Kaupungin toimialojen ja keskushallinnon pysyvät asiantuntijat:

Pasi Brandt (varaedustaja) Kasvatus ja koulutus
Pirjo Tujula Kaupunkiympäristö
Tiina Larva Kulttuuri ja vapaa-aika
Minna Eronen (varaedustaja) Sosiaali- ja terveystoimi
Stina Högnabba Kaupunginkanslia

Muut kaupungin edustajat:

~~Titta Reunanen~~ vuorovaikutuspäällikkö, kaupunginkanslia
Outi Paulig vanhusneuvoston sihteeri, suunnittelija, kaupunginkanslia
~~Pirkko Excell~~ erityissuunnittelija, Sote:n osallisuus ja vuorovaikutus

Vammaisneuvoston sihteeri:

Tiina Lappalainen vammaisasiamies, kaupunginkanslia

1. Kokouksen avaaminen

Vammaisneuvoston varapuheenjohtaja Kristiina Karhos avasi kokouksen klo 14.00.

2. Osallistujien toteaminen

Todettiin, että Vamlas ry:n varsinaisena edustajana jatkaa Marco Guarino, varaedustajana Ilari Kousa. Osallistujat esittäytyvät.

3. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin.

4. Muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen [muistio 1/2023](#) on lähetetty vammaisneuvoston jäsenille 7.2. ja liitetty vammaisneuvoston verkkosivuille. Merkittiin tiedoksi.

5. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (hyte) Helsingissä

Erytysuunnittelija Stina Högnabba kaupunginkanslian strategiaosastolta esitteli Helsingin hyvinvointisuunnitelman sekä kertoi valmistelusta erityisesti vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kaupunkilaisten näkökulmasta. ([esitys.](#)) Kaupunginvaltuusto on 16.11.2022 hyväksynyt [Helsingin hyvinvointisuunnitelmaan 2022–2025](#) – Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta kaikille. Suunnitelmaa ohjaavan lainsäädännön mukaan se koskee kaikkia kaupunkilaisia väestöryhmittäin, lapsia ja nuoria sekä työkäisiä ja ikääntyneitä kaupunkilaisia. Hyte-suunnitelmaan ei ole sisällytetty asioita, jotka ovat mukana jo muissa kaupungin strategioissa, suunnitelmissa tai ohjelmissa, kuten esimerkiksi kaupungin palvelujen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon suunnitelmassa tai esteettömyyslinjauksissa. Hyvinvointisuunnitelman mukaisesti toteutetaan erityisesti sellaisia tavoitekokonaisuuksia, joita toteutetaan useamman toimialan yhteistyöllä sekä järjestöjen kanssa.

Helsingin hyvinvointisuunnitelmaan on valittu kuusi painopistettä: Mielen hyvinvointi, harrastaminen ja vapaa-aika, liikkuminen, terveelliset elintavat, hyvät väestösuhteet sekä turvallinen ja kaunis kaupunki. Tavoitteita edistävät toimenpiteet toteutetaan osana toimialojen ja kaupungin talousarviota ja toimintasuunnitelmia. Seurannasta valmistellaan vuosiraportti virkamiestyönä valtuustoseminaariin.

Uudistuneen lainsäädännön mukaan Helsingin kaupungin on neuvoteltava vähintään kerran vuodessa yhdessä HUS-yhtymän sekä kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta. Tämän toteuttamiseksi ollaan rakentamassa toimintamallia. Vammaisneuvosto esitti toiveen, että osana rakennettavaa mallia otettaisiin huomioon kaupungin lakisääteiset neuvostot.

Lisäksi käydyssä keskustelussa vammaisneuvosto nosti esiin mm. liikkumisen mahdollisuuksia sekä huolen, tulevatko vähemmistönä olevien vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kaupunkilaisten tarpeet riittävästi esiin eri väestöryhmiin painottuvassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmassa, toimenpiteissä ja mittareissa. HYTE-työ painottaa ennaltaehkäisevää työtä. Kaupungin perustehtävillä on merkitystä; talvikunnossapidon tila vaikuttaa turvallisen arkiliikkumisen mahdollisuuksiin sekä erityisuimakortin myöntämiskriteerit vaikuttavat vammaisten ja pitkäaikaissairaiden oman kunnon ylläpitämiseen ja siten terveyteen ja hyvinvointiin.

6. Vammaisneuvoston lausuntopyynnöt

Vammaisneuvostolle on tullut kaksi lausuntopyyntöä. Näistä käytiin lähetekeskustelut tavoitteena saada kokemustietoa vammaisneuvoston lausunnon kokoamiseen.

Ensimmäinen lausuntopyyntö on valtuutettu Hilikka Ahteen toivomusponsi koskien Mirita Saxbergin aloitetta sote-palvelujen palvelusetelien arvon tarkistamista. Palvelusetelin arvo vaikuttaa siihen, kuinka taataan työssäkäyville vammaisten lasten omaishoitajille myös viikonloppuhoito. Lausuntoa on pyydetty 31.5.2023 mennessä.

Toinen lausuntopyyntö koskee Mari Holopaisen valtuustoaloitetta: Äänimerkit liikennevaloihin esteettömyyden parantamiseksi. Veera Florica Rajala esitteli aloitteen taustaa sekä tarvetta lisätä ääniopastettuja liikennevaloja turvallisen kadun ylityksen varmistamiseksi. Lausuntoa on pyydetty 28.3. mennessä.

Työvaliokunta valmistelee lausuntoluonnokset vammaisneuvoston seuraavassa, 21.3. kokouksessa hyväksyttäväksi.

Kokouksessa pidettiin 10 min tauko, klo 15.06–15.16.

7. Vammaisneuvoston viestintäsuunnitelma kevät 2023

Vammaisneuvoston puheenjohtaja Sirpa Puhakka esitteli työvaliokunnan valmisteleman viestintäsuunnitelman. Pääviestinä on: ”Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kaupunkilaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus on otettava huomioon kaupungin kaikessa päätöksenteossa ja toiminnassa.” Vammaisneuvoston tehtävät ohjaavat viestinnän toteuttamista, kohderyhmiä ja käytettäviä kanavia.

Puheenjohtaja muistutti, että viestintäsuunnitelman lisäksi vammaisneuvoston toimintasäännössä ohjataan viestintää ja annetaan vammaisneuvoston jäsenille viestijän roolia: ”Vammais- ja pitkäaikaissairausyhdistysten nimeämät edustajat tuovat esiin ajankohtaisia asioita ja välittävät tietoa yhdistystensä ja vammaisneuvoston välillä. Vammaryhmää edustavat yhdistykset ja heidän edustajansa vastaavat viestinnästä yhdistystensä sisällä ja välillä.”

Vammaisneuvosto hyväksyi [viestintäsuunnitelman](#) (liite).

8. Vammaisneuvoston toimintakertomus vuodelta 2022

Vammaisneuvoston vuoden 2022 toiminnasta on koottu kertomus. Jäsenille annettiin mahdollisuus jättää täydentäviä kommentteja kokouspäivää seuraavaan aamuun mennessä. Toimintakertomus toimitetaan vammaisneuvoston määräraahakemuksen liitteenä ja on keväällä apuna toimintakauden arvioinnissa. Vammaisneuvosto hyväksyi [vammaisneuvoston toimintakertomuksen vuodelta 2022](#). (liite)

9. Erityisuimakortin myöntämiskriteereiden muutosesityksen tilanne

Vammaisneuvosto lähetti 30.1. kulttuuri- ja vapaa-ajanlautakunnan jäsenille [kannanoton erityisuimakortin myöntämisperusteiden päivittämisestä ja hakuohjeista](#). Lautakunta sai myös 22 pitkäaikaissairaus- ja vammaisyhdistyksen allekirjoittaman kannanoton asiaan. Kaupunkilaiset ovat ottaneet asiassa päättäjiin paljon yhteyttä. Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta on palauttanut esityksen uudelleen valmisteluun. Monialainen erityisuimakorttityöryhmä valmistelee uutta esitystä ja tulee valmistelussa kuulemaan myös vammais- ja vanhusneuvostoja sekä potilasjärjestöjä.

10. Toimialojen ajankohtaiset (n. 20 min.)

Toimialojen asiantuntijat kertovat lyhyesti ajankohtaiset terveiset toimialojen valmistelussa olevista ja päätöksentekoon tulevista asioista, joilla on yhdyspintaa vammaisneuvoston kanssa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (Sotepe): Vammaispalvelujen ostopalvelupäällikkö Minna Eronen esitteli [vammaispalvelujen ostopalvelujen ajankohtaisena](#) muun muassa vaikeavammaisten palveluasumisen palvelusetelin

arvon tarkistuksen. Setelin arvo saadaan vastaavalle tasolle kilpailutettujen ostopalvelujen kanssa. Esitys on menossa maaliskuun sotepe-lautakuntaan. Uusilla hankinnoilla halutaan parantaa palvelujen saatavuutta ja riittävyttä. Vammaispalvelujen tuotantotapa-analyysissä arvioidaan palvelujen järjestämistä strategisesti: mitä palveluja kaupungin kannattaa tuottaa itse, mitä ostaa tai mitä tuottaa palvelutuottajan kanssa kumppanina. Tavoitteena on pystyä turvaamaan palvelut ja estää palveluaukkoja. Hankintoja on aikataulutettu tuleville vuosille. Kaikissa kilpailutuksissa otetaan huomioon asiakasnäkökulma ja sidosryhmien osallisuus on keskeistä.

Palvelusetelillä ostettavien palvelujen sisältöjä määritellään yhdenmukaiseksi siten, että asiakkaat saavat laadukasta palvelua järjestämistavasta riippumatta. Palvelujen toteutuksen seuranta, valvontaa ja raportointia kehitetään. Tulossa on myös henkilökohtaisen avun palveluntuottajien toimintakäytäntöjen valvonta. Käynnistymässä on myös oman toiminnan valvonta. Haasteena on saada kaupungin oman tuotannon kustannuksista vertailukelpoista tietoa yksityisen tuotannon kanssa.

Keskustelussa vammaisneuvosto nosti esiin tarpeen ottaa huomioon palvelujen valvonnan haastatteluissa ero asiakas- ja läheiskokemusten näkökulmissa. Hankintojen ja palvelukuvausten avulla on tärkeää varmistaa myös pienten ja erikoisalojen palvelujen toimivuus, kuten ruotsinkielisen liikkumistaidon ohjaus.

Kulttuuri- ja vapaa-ajantoimiala (Kuva): Kehittämisasiantuntija Tiina Larva kertoi, että erityisuimakortin myöntämiskriteerit valmistellaan uudestaan. Toimialalla on juuri valmistunut Tilansuunnittelun prosessimalli, joka käsittää mm. nuorisotalot, kirjastot, liikuntapaikat, ulkokuntosalit ja kulttuuritalot. Tästä vammaisneuvosto voi pyytää esittelyn ja antaa evästystä osallistamisesta tilojen peruskorjauksissa.

Kaupunkiympäristötoimiala (Kymp): Esteettömyysasiamies Pirjo Tujula kertoi, että parhaillaan on menossa sähköpotkulautojen turvallisuuskysely, jossa karttapohjaisen kyselyn sijaan tarjotaan näkövammaisille vastaajille saavutettava kysely. Kaupungille on tarpeen saada tietopaketti kaikille toimialoille käytettäväksi saavutettavasta kyselystä. - Kympin verkkosivuilla on myös päivittyvät uutiset [talvikunnossapidosta](#). - 2.3. testataan ratikka-ajelulla induktiosilmukan toimivuutta ja kuulutusten kuuluvuutta. Lähtö Koskelan varikolta. - Ruohonlahden metroasemalla toteutettiin laitureiden reunan varoitusmerkitsemisen tuotekehittelyn koetestausta.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala (Kasko): Pedagoginen asiantuntija Pasi Brandt kertoi, että toimialalla on ajankohtaisena selvittää mm. vammaispalvelulain mahdollisten muutosten vaikutusta varhaiskasvatuksen maksuttomuuden perusteiden arviointiin, perusopetusikäisten lasten loma-ajantoimintojen laajentamiseen sekä sotepe:n ja kaskon toimialojen palvelujen yhteistyökäytäntöihin. Seuraavassa vammaisneuvoston kokouksessa esitellään viittomakielistä varhaiskasvatusta.

11. Osallistumiset

Sotepe ja hankintayksikkö järjestivät vammaisneuvoston edustajille vammaispalvelujen tuotannon kehittämisen työpajan 15.2., jonne osallistuivat Sirpa Puhakka, Kristiina Karhos, Sari Sepponen, Mikko Remes, Juhani Kaasinen ja Tiina Lappalainen. Työpajan hyvien keskustelujen lisäksi vammaisneuvostolle on

lähetetty kysely, johon kannattaa vastata ja vaikuttaa. Kyselyn vastauksista kannattaa keskustella ja koota vastauksia omista yhdistyksistä.

Osallistujien ilmoittautumiset raitiovaunujen induktiosilmukan ja kuulutusten kuuluvuustestaukseen 2.3. Pirjo Tujulalle, pirjo.tujula(a)hel.fi.

Vammaisneuvosto ehdottaa tapaaminen nuorisoneuvoston edustajien kanssa järjestettäväksi ma 15.5. Oodissa.

12. Muut asiat

Lyhyet terveiset vammaisneuvoston teemaryhmien työskentelystä

- Esteettömyysteemaryhmältä ei ollut kerrottavaa.
- Digi-saavutettavuusteemaryhmä: seuraava palaveri on to 2.3. klo 15 alk.
- Sote-palvelujen teemaryhmä: seuraava palaveri on to 2.3. klo 18 alk.

13. Tiedotusasiat

Ei ollut.

14. Seuraava kokous

Vammaisneuvoston seuraava kokous on ti 21.3.2023. Kokouksessa esittelyssä ja keskusteluissa ovat mm. viittomakielisten oppilaiden varhaiskasvatus, vammaisneuvoston toimintakauden arviointi sekä HUS Tietoteekin digiapuvälineiden käytön tuki.

15. Kokouksen päättäminen

Kokouksen puheenjohtaja Kristiina Karhos kiitti kaikkia ja totesi, että elämme jännittäviä aikoja. Uusi vammaispalvelulaki on juuri käsittelyssä eduskunnassa, perjantaina 24.2. on esityksen toinen käsittely, jossa päätetään, meneekö laki läpi vai ei. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.37.

Vakuudeksi

Kristiina Karhos
puheenjohtaja, varapuheenjohtaja
kristiina.karhos(a)gmail.com

Tiina Lappalainen
sihteeri, vammaisasiamies
tiina.lappalainen(a)hel.fi

Liitteet: Vammaisneuvoston [24.1.2022 kokouksen muistio](#)
Vammaisneuvoston viestintäsuunnitelma 2023
Vammaisneuvoston toimintakertomus vuodelta 2022